'ఆత్మకథ'ల కథ

గొల్లపూడి మారుతీరావు

'ఆత్మకథ' మనిషి సాయంకాలాన్న నిలబడి వెనక్కి తిరిగి చూసుకునే ఘట్టం. చెప్పదగినవీ, చెప్పుకోదగినవీ, విప్పదగినవీ, కప్పుకోదగినవీ - ఓ తాత్వికదృష్టితోనో, పరోక్షభావనతోనో - తనని ఎరిగిన పాఠకలోకానికి - తన మనస్సుని విప్పిచెప్పుకునే ప్రకటన - ఆత్మకథ. అది ఆ మనిషిని బట్టి, అతను దాటి వచ్చిన దశలను బట్టి, అతను ప్రయాణించిన సామాజిక చరిత్రను బట్టి, చెప్పే విషయాన్ని బట్టి, తీరుని బట్టి ప్రాముఖ్యాన్ని సంతరించుకుంటుంది. వ్యవస్థ మీద కోపాన్ని ఉగ్గబట్టి, పదవిని వదిలాక విరుచుకుబడ్డ పెద్ద ఉద్యోగుల ఆక్రోశపు కథలు ఈ మధ్య చదివాం. ఆయా సంఘటనలు జరిగిననాడు చెప్పలేని వివరాలను - ఆలశ్యంగా విని ఆశ్చర్యపోయిన, నిట్టూర్చిన, అర్థం చేసుకున్న సందర్భాలు బోలెడు. కొందరికి ఆత్మకథ సంజాయిషీ, కొందరికి పునర్విమర్శ, కొందరికి పునరుజ్జీవనం. 'సంజాయిషీ' ఆత్మకథని ఈ మధ్య ప్రపంచమంతా చదివి కితకితలు పెట్టినట్టు ఆనందించిన సందర్భం ఒకటుంది. అది పాకిస్థాన్ అధ్యక్షులు ముషాఫ్ గారిది.

అసలు ఆత్మకథ రాయకపోతేనేం? చాలామంది ఈ మాట అనడం నాకు తెలుసు. మనిషి జీవితంలో ఏ ప్రక్రియకూ లొంగని కొన్ని అనుభవాలూ, అనుభూతులూ, స్పందనలు, వివరణలు చెప్పుకునే వేదిక కావాలి. మనిషి పోయాక తను ఆశించినట్టు ఈ ప్రపంచం తనని గుర్తుంచుకోవాలన్నది మానవ ప్రలోభం. ఇది 'రేపు'కి దూరంగా నడిచే ఏ వ్యక్తయినా పడే తాపత్రయం. ప్రతిష్టకి నోచుకోకపోయినా ప్రతి శిల్పి తనకి తాను రూపు తీర్చే శిలావిగ్రహం - ఆత్మకథ. ఈ మాట చాలా మందికి కష్టాన్ని కలిగించవచ్చు. క్రూరంగా అనిపించవచ్చు. కానీ జీవిత సాయంకాలంలో అతను చెప్పే కథకి ఇంతకన్నా కారణం కనిపించదు. పోతే, 'నీ గురించి నువ్వు చెప్పుకో' అని పదిమందిని నిలబెట్టి మాట్లాడమనండి. అయిదుగురు తెల్లమొహం వేస్తారు. ఇద్దరు అబద్ధాలు చెపుతారు. ఒకరికి ఏం చెప్పాలో తెలియదు. ఒకడు లేని 'వినయాన్ని' నెత్తిన వేసుకుంటాడు. ఒకడు - ఒక్కడు - జీవితాన్ని వెదుకుతాడు. అదిగో, అతని నుంచే సజావయిన ఆత్మకథ వస్తుంది. వెదికి, ఏరి, తనని తననుంచీ దూరంగా నిలుపుకుని - చెప్పగలిగే విచక్షణ ఆ కథకి గాంభీర్యాన్నీ, నిజాయితీని సంతరిస్తుంది. గాంధీగారి గొప్పతనమంతా పక్కన పెట్టగా - ఆయన వయస్సులో పెళ్ళాం మీద విసుక్కుని చాచి చెంపదెబ్బ కొట్టడం - అతన్ని మనమధ్య నిలబెడుతుంది. ఆ తర్వాత మన కంటే ఎత్తు ఎదిగిన వ్యక్తిత్వాన్ని ఆ వాస్తవం అలంకరిస్తుంది.

ప్లూటార్క్ అనే రచయిత ఓ మాట అన్నాడు:The biography displays the reward of duty performed, reveals the traps of ambition, reflects the fall of arrogance.

నాకు ఆత్మకథ వ్రాయాలనే ఉద్దేశం వచ్చినప్పటినుంచీ కొన్ని వందల ఆత్మకథలు చదివి ఉంటాను. ఇంకా చదువుతున్నాను. ఆవిష్కరించే ప్రతీ జీవితంలోనూ ఒక 'దారి' కనిపిస్తుంది. ఒక వేదన కనిపిస్తుంది. ఒక పోరాటం కనిపిస్తుంది. పసితనంలో

అభూతకల్పనలూ, వయస్సులో కలల కథలు, మధ్య వయస్సులో వాస్తవాల స్థాయిని దాటాక, వయస్సు మలుపు తిరిగిన మెలికలో చరిత్రలూ, ఆత్మకథలూ ఆసక్తిని పెంచుతాయి.

పక్కవాడి జీవితంలోకి తొంగిచూడడం - ప్రతివాడికీ ప్రాథమికమయిన 'దురద' peeping tom మంచి వాడుక పదం. ఆ వ్యక్తి పరపతి పెరిగిన కొద్దీ, ఆ వ్యక్తి కీర్తో, అపకీర్తో పత్రికల్లో వెలువడిన కొద్దీ - ఆ కథ 'రుచి'ని మరుగుతుంది. ఎప్పుడో 45 సంవత్సరాల క్రితం ఆనాటి ప్రముఖ నటీమణి హెడ్డీ లామర్ తన సౌందర్యంతో ఆనాడు ఎందరో నిద్రల్ని పాడుచేసింది. ఆమె ఒక్కరినే ఆనాడు హిట్లర్ మోకాళ్ళ మీద నిలుచుని పలకరించాడని చెప్పుకుంటారు. ప్రముఖ దర్శకులు సిసిల్ బి.డి మిల్లో ఆమెని తనతో ఒక సంవత్సరం పాటు తిప్పుకుని, ఆమె సౌందర్యాన్ని ఆకళించుకుని తర్వాత "శాంసన్ అండ్ డెలైలా"లో హీరోయిన్ వేషం వేయించాడు. ఆవిడ తన స్వీయ కథని రాసింది. Ectasy and me ఆ పుస్తకం పేరు. హెడ్డీ లామర్ ఐదు సార్లు పెళ్ళి చేసుకుంది. ఒకానొక సంపన్నమయిన భర్త బందిఖానా నుంచీ తప్పించుకోడానికి ఎలా 'సెక్స్' ప్రదర్శనశాలలోకి మాయమయిందో రాసింది. నా జీవితంలో అంత బట్టబయలుగా రాసిన ఆత్మకథని ఏనాడూ చదవలేదు. ఆవిడ ఒక రచయితతో సరదాగా గడపాలనుకొందట. శని ఆది వారాల్లో అతన్ని ఆహ్వానించింది. నేను నీ భర్తని కానని తిరస్కరించాడు ఆ రచయిత. అతన్ని కారులోకి లాగి ఆ రోజే పెళ్ళి చేసుకుని, శని ఆదివారాలు అతనితో గడిపి సోమవారం అతనికి విడాకులిచ్చింది. ఈ పుస్తకాన్ని సంపాదించి మళ్ళీచదవాలని గత 45 ఏళ్ళుగా ప్రయత్నించినా ఎక్కడా దొరకలేదు. (ఇటీవలే టెక్సాస్ వెళ్ళినప్పుడు సత్యభామ పప్పు ఈ పుస్తకాన్ని నాకోసం ప్రత్యేకంగా సంపాదించి పెట్టారు) ఇంగ్రిడ్ బెర్గ్‌మన్, షిర్లీ మాక్లయిన్, ఎలిజిబెత్ టేలర్ (హూ ఈజ్ ఎఫ్రైడ్ ఆఫ్ లిజ్ టేలర్?)లాంటివి ఎన్నో వచ్చాయి. టెన్ కమాండ్ మెంట్స్, బెన్‌హర్‌ల తర్వాత హాలీవుడ్ నటుడు చార్ల్టన్ హెస్టన్ "ది క్రానికల్స్" రాశాడు. డేవిడ్ నివెన్ "ది మూన్ ఈజె బెలూన్" అని స్వీయకథ రాశాడు. ట్వెంటీ సెంచరీ ఫాక్స్ అధినేత డెరిల్ జానక్ మీద "ది లాస్ట్ మొఘల్" (?) అని జీవిత చరిత్ర వచ్చింది. హాలీవుడ్ నటుల చరిత్రలూ, ఆత్మకథలూ రసవత్తరంగా, సినిమాల్లాగే వింత పోకడలతో, ఆసక్తికరంగా ఉండడమే వాటి రుచి. అంతకన్నా ఇంకేం మిగలదు.

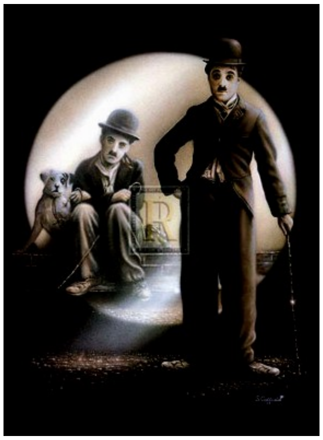

సినిమాల స్థాయిని మించి - పేదరికాన్ని, దయనీయతనీ ఎదుర్కొని జీవితాన్ని ఓ ఛాలెంజిగా, జీవనాన్ని ఓ ఆదర్శం చేసిన అపూర్వమయిన స్వాప్నికుడు చార్లీచాప్లిన్. ఆయన ఆత్మకథ నాకు ప్రియమ్మైయిన పుస్తకాలలో ఒకటి. ఎన్నిసార్లు చదివానో చెప్పలేను. ఒక వ్యక్తి విజయానికి, ఆత్మవిశ్వాసానికీ, అనూహ్యమయిన కలల సాఫల్యానికి ఆ రచన ప్రతీక. ఆ చిన్ననాటి అనుభవాలు ఎవరూ కోరుకోనివీ, ఆయన విజయాలు అందరూ కలలు కనేవీను. "నేను చదువుకున్నాను. చదువు రావాలని కాదు. చదువులేని వారిపట్ల ప్రజల ఏహ్యత నుంచీ నన్ను నేను కాపాడుకోడానికి చదువుకున్నాను" - అంటాడు చాప్లిన్ ఒక చోట. కేవలం కులం కారణంగా ప్రజల ఏహ్యత నుంచీ తనను తాను కాపాడుకోవాలని పోరాటం సాగించిన అంబేద్కర్ గుర్తుకు వస్తాడు నాకు.

ఇక డయానా యువరాణి ప్రేమ వ్యవహారాల కథ, దోడీ ఫయాద్‌తో ఆమె చివరిక్షణాల వరకూ సాగిన కథనాలు - సాధారణంగా ఈ గొప్పవారి వంటవాళ్ళో, నౌఖర్లో వీధిన పడి రాస్తారు. పక్కవాడి బలహీనతల్ని తెలుసుకోవడంలాంటి సరదా - ఈ పుస్తకాలు మిగిల్చేది. వీటివల్ల పుణ్యం పురుషార్థం లేదు. 'దురద'ని గోక్కొని సుఖపడడం లాంటి వికారం తప్ప.

'ఆత్మకథ' అద్భుతమయిన స్థాయిలో ఆయా వ్యక్తుల పరిణితినీ, జీవితాన్నీ, జీవితాదర్శాన్నీ, కృషినీ, ఆనాటి జాతి చైతన్యాన్నీ, చరిత్రనీ - ఇన్నిటిని ఆపోశన పడుతుంది. మార్టిన్ లూథర్ కింగ్, నెల్సన్ మండేలా వంటి వారి నుంచీ ఎన్నో లక్షల మందిని ప్రభావితం చేసిన, కొన్ని తరాలకు మార్గదర్శకమయిన ఆత్మకథ మహాత్మాగాంధీది. "మై ఎక్స్పురిమెంట్ ఇన్ ట్రూత్" ఇప్పటికి ఎన్నిసార్లు పునర్ముద్రితమయిందో! ఓ వ్యక్తి వికాసాన్నీ, అపూర్వమయిన లక్ష్యసాధనకు తన జీవితాన్ని ఎలా ఆయుత్తం చేసుకున్నదీ, ఆ ప్రయత్నంలో

తన లోటుపాటులను ఎరిగి ఎలా తనని తానే సంస్కరించుకున్నదీ - ఇది ఎందరో మహానుభావులకు భగవద్గీత. గొప్ప జీవితం కన్నా గొప్ప పాఠం ఉండదు. చిత్త శుద్ధితో, నిజాయితీతో తన జీవితాన్ని తానే ఆవిష్కరించడం కన్నా గొప్ప చరిత్ర ఉండదు. అలాగే నెహ్రూ 'డిస్కవరీ ఆఫ్ ఇండియా" ఓ జిజ్ఞాసి అయిన దేశభక్తుని కథనం.

గొప్ప ఆత్మకథ చరిత్రని ఉటంకిస్తూ కూర్చోదు. ఆ జీవితం చరిత్రలో ఎలా భాగమయిందో చెపుతుంది. అదే చరిత్ర. ఈ మధ్య విడుదలయిన జస్వంత్‌సింగ్ ఆత్మకథ 'ఎ కాల్ టు ఆనర్' ఈ దేశ రాజకీయాల్ని విశ్లేషిస్తూ - తన జీవితాన్ని పడుగు పేకలుగా అల్లారు. ఆయన స్వతహాగా రాజకీయ నాయకుడు. ఆ నేపథ్య ఆయన రచనకి ప్రాణం. అయితే దీన్ని రెండో స్థానంలో ఉంచుతాను నేను. ఆయన లక్ష్యం తన జీవితంతో పాటు తను ఆకళించుకున్న రాజకీయ నేపథ్యాన్ని తన దృక్పథంతో విశ్లేషించడమే ఆయన లక్ష్యం. ఇక్కడ జీవిత కథ కేవలం శయ్య. ఇది ఆయా వర్గాలవారికీ, ఆయా రాజకీయ పార్టీలకీ, దేశాలవారికీ (ఆయన విదేశాంగ మంత్రిగా పనిచేశారు కనుక), అంతర్జాతీయ వర్గాల అవగాహనకు ఉపయోగిస్తుంది.

పి.వి.నరసింహారావుగారి 'ఇన్‌సైడర్' అన్ని దేశాలవారూ - అక్షరాల్ని కూడా విశ్లేషించి చదివారు. కొన్ని వేల కాపీలు అమ్ముడుపోయాయి. ఈ దేశ ప్రతిపక్ష నాయకులు ఎల్.కె.అద్వానీ ఈ మధ్యనే ప్రచురించిన "మై కంట్రీ - మై లైఫ్" అచ్చులో ఉండగానే 50 వేల కాపీలు అమ్ముడుపోయాయి. అబ్దుల్ కలాంగారు భారత రత్న అయాక రాసిన 'అన్ ది వింగ్స్ ఆఫ్ ఫైర్' అలాగే చెల్లుబాటయింది. రామేశ్వరంలో ఓ జాలరి కుటుంబానికి చెందిన వ్యక్తి ఈ దేశం గర్వించే భారత రత్న కావడం ఎవరికయినా ఆసక్తినీ, అందరికీ ఆదర్శంగా నిలిచే కథ.

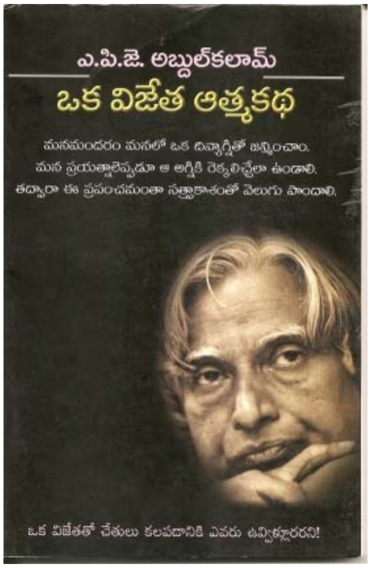

నేను కావాలనే జీవిత కథకీ, ఆత్మకథకీ ఉన్న పల్చని తెర చెరిపివేస్తున్నాను. కారణం - చాలా కథలు రాసే ప్రతిభ ఉన్న వారి కలం ద్వారా పలికినవి. కొన్ని ఆయా రచయితల అనుమతితో జీవిత చరిత్రలైనవి కనుక. వీటిని ఆథరైజ్డ్ బయోగ్రఫిలంటారు..

కళ్ళూ, నోరూ, చెవులూ లేని ఒకావిడ కేవలం ఆత్మబలంతో, దృఢమైన గుండె ధైర్యంతో తన జీవితాన్ని జీవన యోగ్యం చేసుకుని, తరతరాలకు ఎలా మార్గదర్శకమయిందో - హెలెన్ కెల్లర్ కథ చెపుతుంది, ఇవి జీవుని వేదనను ఆవిష్కరించే గొప్ప రచనలు.

ఇరాన్‌లో రాచరికపు దౌష్ట్యాన్ని గడిచి, అంతకంటే ఘోరమయిన ఛాందసపు శక్తులతో పోరాటంలో జైలు కెళ్ళి చివరకు నోబెల్ శాంతి బహుమతిని అందుకున్న ఇరాన్ మానవ హక్కుల సంఘ ప్రతినిధి షిరీన్ ఎబాడీ ఆత్మకథ 'ఇరాన్ ఎవేకనింగ్' అత్యంత ఆసక్తికరం. అలాగే పాకిస్థాన్ ముస్లిం లీగ్ సభ్యురాలు, మహిళా ఎంటర్ ప్రునార్స్ సమాఖ్య మొదటి అధ్యక్షురాలు సల్మా అహ్మద్ 'కటింగ్ ఫ్రీ' అనే ఆత్మకథ మరొక గొప్ప రచన. ఇందిరాగాంధీ నుంచీ ఆసిఫ్ జర్దారీ దాకా, భారత్ పాకిస్థాన్‌ల వేర్పాటు నుంచీ చేటి దాకా జరిగిన చరిత్రతో పెనవేసుకున్న ఓ మహిళ కథ అత్యంత ఉత్సాహభరితం.

పాకిస్తాన్‌లో ఒకానొక మారుమూల గ్రామంలో ఒక స్త్రీ మీద జరిగిన సామూహిక అత్యాచారం మిలటరీ ఆంక్షలను దాటి బయటికి వచ్చి ప్రపంచాన్ని దిగ్భ్రాంతం చేసింది. ఆ వ్యక్తి ముఖ్తార్ మాయ్ కథ(ఆత్మకథ) అన్ని దేశాలలోనూ ప్రాచుర్యాన్ని పొందింది. అలాగే వైట్ హౌస్ (అమెరికా)లో జరిగిన అవినీతి - మోనికా లెవిన్స్కీని ప్రపంచ ప్రఖ్యాత అవినీతిపరురాలిని చేసింది. ఒకే సన్నివేశం కారణంగా సిద్ధమైన ఈ కథలు (ఆత్మకథ)లయాయి. ఒకటి వ్యవస్థ అవినీతి. ఒకటి వ్యక్తి అవినీతి.

పక్కవాడి ఇంటి కిటికీలోంచి చూడడం ప్రతివాడినీ ఉత్సాహపరిచే 'దురద'. అయితే - తన గురించి తాను చెప్పుకోవడం ఇంకా గొప్ప 'దురద;'. తన గురించి గొప్పలు చెప్పుకోవడం, గొప్పగా చెప్పుకోవడం, గొప్పతనాన్నే చెప్పుకోవడం - ఇవన్నీ వ్యసనాలు. ఉదాత్తత,

పరిణితి ఉన్న వ్యక్తుల కథలు ఈ ప్రలోభాలకు లొంగవు. ఎమ్.సి.చాగ్లా 'ది రోజెస్ ఇన్ డిసెంబర్', ఫాలీ నారిమన్ ఆత్మకథలు ఆ ఉదాత్తతను సంతరించుకున్నవి. ప్రపంచ ప్రఖ్యాత రచయిత ఆర్.కెనారాయణ్ 'మై డేస్', అలాగే ఆర్.కె.లక్ష్మణ్ స్వీయకథ 'అయ్యో, ఇంత చిన్న కథేనా?' అని చదివించే కథలు. పి.జి.వోడ్‌హౌస్ మీద రాబర్ట్ మెక్రమ్ అనే ఆయన దాదాపు 450 పేజీల గ్రంధాన్ని రచించాడు. రాజ్‌మోహన్ గాంధీ 'రాజాజీ, ఎ లైఫ్', ఎమ్మెస్ సుబ్బులక్ష్మి గురించి టి.జె.ఎస్. జార్జ్ రాసిన 'ఎ లైఫ్ ఇన్ మ్యూజిక్', ప్రముఖ పాత్రికేయుడు బి.జె వర్గీస్ రామ్‌నాధ్ గొయొంకా మీద రాసిన 'వారియర్ ఆఫ్ ది ఫోర్త్ ఎస్టేట్' హృద్యమయిన రచనలు.

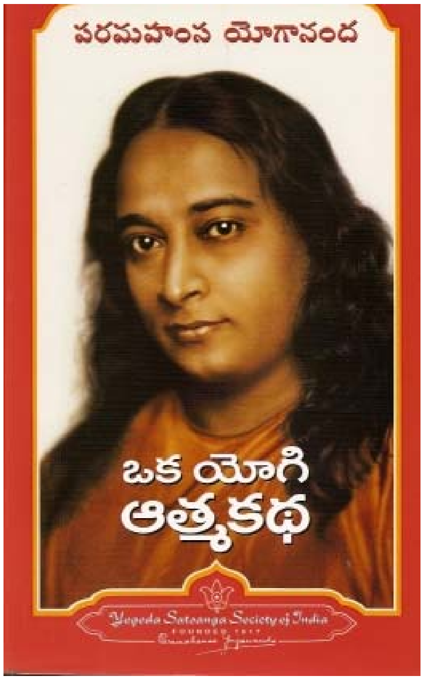

ఓ పాతికేళ్ళ కిందట ఓ మిత్రుడు నాకు పరమహంస యోగానంద ఆత్మకథని ఇచ్చాడు. ఇంత చిన్న వయసులో యోగుల గొడవెందుకులే అని దాన్ని అలమరలో వదిలేశాను. దాదాపు రెండున్నర దశాబ్దాల తర్వాత వామ పక్ష భావాలకు ప్రతినిధిగా నిలిచే సుప్రీం కోర్టు న్యాయమూర్తి వి.ఆర్.కృష్ణయ్యర్ ఒక సందర్భంలో - గొప్ప ఆత్మకథల్లో ఒకటిగా పరమహంస యోగానంద 'ఆటోబయోగ్రఫీ ఆఫ్ యోగి'ని పేర్కొనడం ఆశ్చర్యాన్ని కలిగించింది. వెంటనే పుస్తకాన్ని వెదకబుచ్చుకుని చదివాను. లేదు. పుస్తకం ఈడ్చుకుపోయింది నన్ను. అంత అద్భుతమయిన అనుభవాల సంకలనం. పండిత్ తికాయత్ రాసిన వారి జీవిత చరిత్ర 'ది ఎలెవెంత్ అవర్' గొప్ప జీవితాన్ని ఆవిష్కరించే గొప్ప రచన.

ఇక తెలుగులో తొలి ఆత్మకథ ని రాసినది వీరేశలింగం పంతులుగారని చెపుతారు. ఆయనకి ప్రెస్సు ఉండడం వల్ల ముందుగా అచ్చయింది కానీ, ముందు రాసిన ఆత్మకథ ఆదిభట్ల నారాయణ దాసుగారి 'నా ఎరుక'. ఆ మాటని దాసుగారే రాశారు. దాసుగారు తన ఆత్మకథని 30 ఏళ్ళ వరకే చెప్పారు. ఎందుకని? కారణం ఆయనే చెప్పారు: "ఎవ్వని చరిత్రయైనను ముప్పదు యేండ్లు వరకే లోక మెరుగవలయును. ఆ పైని అనవసరము. ముప్పది యేండ్ల వరకే సుగుణముండును. ఆ పైన పేరాసయు అసంతుష్టియు పెచ్చు రేగిపోవును. దైవత్వము నశించును. దేవతలనందుకే త్రిదశులన్నారు. ముప్పది యేండ్లు దాటిన మీదట నందరు రాక్షసులే".

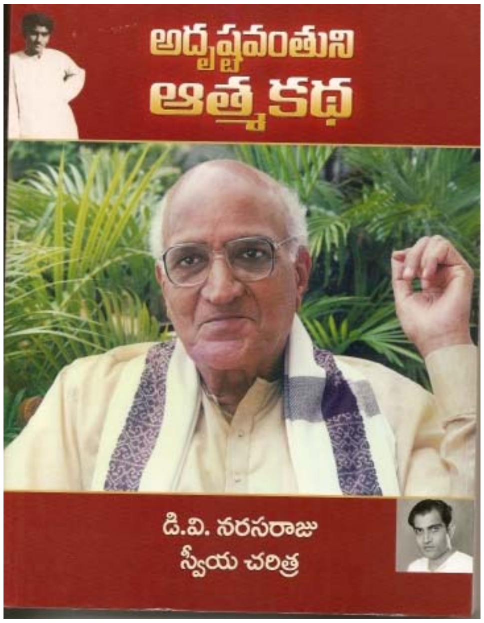

తెలుగు సాహిత్యంలో నన్ను ఊపి ఉర్రూతలూగించిన గ్రంధాలు శ్రీపాద సుబ్రహ్మణ్య శాస్త్రిగారి 'అనుభవాలు - జ్ఞాపకాలు' (మూడు సంపుటాలు). మరీ హృద్యమయిన కథలు ఆచంత జానకీరామ్‌గారి 'సాగుతున్న యాత్ర', 'నా స్మృతిపథంలో'. గురజాడ డైరీలు ఆయన ఆత్మకథని వ్రాయని కొరతని చాలామటుకు తీరుస్తాయి. నన్నురేడియో వేపు లాగిన ఏకైక వ్యక్తి ఆచంట జానకిరామ్‌గారయితే, ఏకైక రచన వారి సాగుతున్న యాత్రే.

దేవులపల్లి కృష్ణశాస్త్రిగారితో కలిసి పనిచేసిన అదృష్టవంతులలో నేనొకణ్ణి. ఆయన్ని ఆత్మకథ వ్రాయమని శత పోరేవాడిని. ఆయన బద్ధకాన్ని అందంగా అలంకరించుకున కవి. గొంతు మూగపోయినపుడు ఆయన వ్రాసినచిత్తు పుస్తకాలు ప్రచురించినా ఆయన ఆత్మకథకి ప్రత్యామ్నాయం కాగలదు. మిత్రులు బుజ్జాయిగారితో ఈ మాట పదే పదే అంటుంటాను.

తెలుగు సాహిత్యానికి తీరని నష్టం - దాదాపు 80 పేజీలతో ఆగిపోయిన విశ్వనాథ సత్యనారాయణ గారి ఆత్మకథ. నేను ఎన్నిసార్లు చదివి, చదివిన ప్రతిసారీ ఎంతగా క్రుంగిపోతానో! ఒకసారి చదివాక విశ్వనాథ పావనిశాస్త్రికి ఫోన్ చేశాను. "నాన్నగారి మిగతా కథ వారి నోటి వెంటే విని రాసిపెట్టాను. అన్నీ కలిపి పుస్తకంగా ప్రచురిస్తాను" అన్నారు. కాని ఆ పని జరగకుండానే ఆయనా వెళ్ళిపోయారు.

చిత్తూరు నాగయ్యగారి ఆత్మకథ గొప్ప కనువిప్పు. మొదటి ముద్రణ ఇంటూరి వెంకటేశ్వరరావుగారు చేశారు. ఆపుస్తకం మీద

మొదటి పేజీలోనే నాగయ్యగారి మాటల్ని ముద్రించారు: "నా స్వీయ చరిత్ర ఇచ్చే సందేశం, నీతి ఏమిటంటే తనకు మాలిన ధర్మం కూడదని. సంపాదించిన దాంట్లో వెనక వేసుకోకుండా ఏ దానమూ, ఏ సహాయమూ ఎవరికీ చెయ్యకండి". తన జీవితంలో అవధులు మించిన వితరన ఎలా తనని వీధిన పడేసిందో చెప్పారు. తెలుగు దేశానికి మొదటి పద్మశ్రీ, దక్షిణాదికంతటికీ అలనాటి సూపర్ స్టార్ ఇచ్చిన ఈ సందేశం కన్నా ఒక ఆత్మకథ చెయ్యగల ఉపకారం వేరే ఉండదు. ఒక మనిషి ఒకేసారి ఒకే జీవితాన్ని గడుపుతాడు. కానీ ఎన్నో జీవితాల సమాహారం ఆయా ఆత్మకథలు మనకు చేసే ఉపకారం.

ఓ నల్లకుర్రవాడు తెల్లవారి క్రూరత్వం, హేళన, దౌర్జన్యం నుంచీ తనని తాను కాపాడుకోడానికి (గమనించండి - చాప్లిన్ చదువుకీ, ఈ కుర్రాడి జీవికకీ పోలికలు) - కేవలం ఆత్మ రక్షణకి - ఎదురు తిరగడం, పోరాడడం నేర్చుకున్నాడు. ఆ కుర్రాడు మహమ్మదాలీ! ప్రపంచం గర్వపడే వస్తాదయ్యాడు. అతని ఆత్మకథ ఒక వ్యక్తి జీవించడానికి - కేవలం జీవించడానికి - చేసిన కృషికి పరాకాష్ఠ!

మానవుడు సంఘజీవి. తన గురించి నిజాయితీ చెప్పే కథలో తనచుట్టూ ఉన్న సమాజపు కథా పరోక్షంగా ప్రతిఫలిసుంది. అందుకని ఆత్మకథ కేవలం చరిత్రకానక్కరలేదు. చరిత్రకు ఎలాగూ సాక్ష్యమవుతుంది కనుక.

పద్మభూషణ్ శ్రీపాద పినాకపాణిగారు ఆత్మకథ రాయడానికి నేను కారణమయినందుకు గర్వపడతాను. అపురూపమయిన మనోధర్మ సంగీతానికి ఆద్యులయి, తనదయిన బాణీని మరో తరానికి పంచిన వారి సంగీత ప్రస్థానంలో ఆనాటి స్ఫూర్తి ఆసక్తిదాయకం, సంగీత కళాభిషులకు కనువిప్పు.

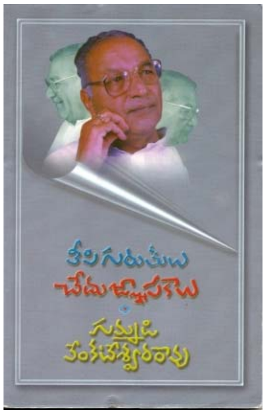

మరికొన్ని గుర్తించుకోవలసినజీవిత కథలు. ఇవి ఆయా వ్యక్తుల ఆత్మల్ని అతి సునిశితంగా బేరీజు వెయ్యగలిగినవారు వ్రాసినవి. పుపుల్‌జయకర్ 'ఇందిరాగాంధీ', సర్వేపల్లి రాధాకృష్ణగారి మీద వారబ్బాయి సర్వేపల్లి గోపాల్ రాసిన పుస్తకం, 'రాజాజి: ఎ లైఫ్' రాజ్‌మోహన్ గాంధీ చక్కని జీవిత చిత్రణ. నర్గీస్ దత్, సునీల్ దత్‌ల కథ వాళ్ళమ్మాయిలు రాశారు. కడుపున పుట్టిన ఆడపిల్లలు అమ్మా నాన్నా గురించి చెప్పుకునే అందమైన మెలోడ్రామా. ఇంకా శ్రీశ్రీ 'అనంతం', కాళోజీ 'నాగొడవ' రాశిలో చిన్నవయినా వాసిలో గొప్పవి. గుమ్మడిగారు 'తీపి గురుతులు - చేదు అనుభవాలు' ఆయన జీవితంలో ఏరిన పూలు. కొన్ని ఆత్మకథలు 'ఏం చెప్పనక్కరలేదో' చెపుతాయి. ప్రముఖనటుడు దేవానంద్ తన ఆత్మకథని చాలా చోట్ల,చాలా మంది చేత ఆవిష్కరింపచేసారు. ఆయన 'ముద్దుల' ప్రహసనాలు - ఆయన రొమాన్స్ జీవితాన్నీ, ఆయన అందానికి ముగ్దులయిన అమ్మాయిలతో సరదాలనీ, సరసాలనీ చెప్పుకున్నాడు, అయితే ఆయననుంచీ ఆయన అభిమానులు అవే ఆశిస్తారేమో! వై.యస్.శాస్త్రిగారు పొట్టి శ్రీరాములు గురించీ, వారి ఆమరణ నిరాహార దీక్ష గురించీ, అలనాటి రాజకీయ కుతంత్రాల గురించీ - ఆ ఘట్టాలను అతి దగ్గరగా చూసినవాడిగా రాశారు. ఇది చరిత్రలో ప్రామాణికంగా నిలవగలిగిన గ్రంథం.

‘ఆత్మకథ‘లో వివాదాలు సహజం. అసందర్భమూ కాదు - కారణం రచయిత తన దృష్టి పరంగా చెపుతున్నాడు కనుక. విలువిద్యలో గురువుగారు లక్ష్యాన్ని చూడమన్నాడు. శిష్యుడు చెట్టుని చూస్తున్నాడు. చూపులో తేడా అది. ఆయా వ్యక్తుల అభిప్రాయ భేధాలే ఆయా వ్యక్తుల వ్యక్తిత్వాన్నీ, అవగాహననీ, ఆలోచననీ, సామరస్యాన్నీ వెలువరిస్తాయి. అదే ఆత్మకథ లక్ష్యం. లేకపోతే ‘అతను‘ వ్రాయడం ఎందుకు? పీవీ గడుసు రచయిత. తన ‘ఇన్‌సైడర్‘ కి చక్కని ‘పాత్ర‘ ముసుగు తొడిగి ‘వివాదం‘ నుంచీ తప్పించుకున్నారు. జస్వంత్‌సింగ్ సూటిగా చెప్పి వీధిన పడ్డారు. కొండొకచో పుస్తకాల అమ్మకానికి ఇది దగ్గర తోవ అని పెద్దలంటారు.

చాలామంది ఆత్మకథలు they are selling lives మరి కొన్ని telling lies నిజానికి అన్నీ - they should tell lives.

చెప్పే విషయంలో వైవిధ్యమూ, వైరుధ్యమూ పరోక్షంగా ఆ వ్యక్తి వ్యక్తిత్వానికే అద్దం పడతాయన్న విషయం గుర్తుంచుకుంటే - వంకర సమీక్షలూ రచయిత వ్యక్తిత్వాన్ని వెలువరిస్తాయి. లేకపోతే - చంద్రుడిని వర్ణిస్తూ అన్నమయ్య చెప్పినట్టు, ఆత్రేయ చెప్పినట్టు, అప్పలకొండ చెప్పినట్టు - అంటూ చెప్పుకోవడానికి ఆత్మకథ ఎందుకు?
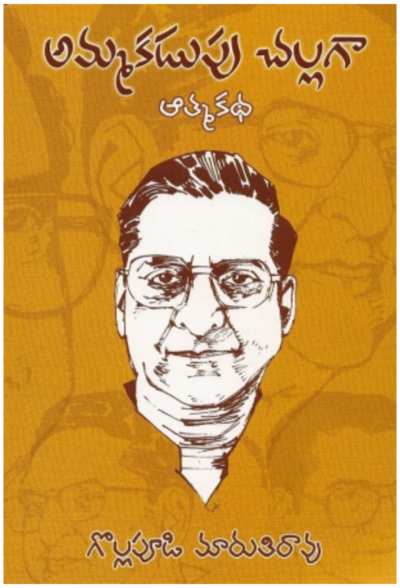
చివరగా - నా ఆత్మకథ "అమ్మ కడుపు చల్లగా" గురించి. ఏ కారణాన మొదలెట్టానో 56 సంవత్సరాల క్రితం నుంచీ డైరీలు రాస్తున్నాను. ఒక్కసారి వెనక్కు తిరిగి చూసుకున్నప్పుడు రెండు మూడు తరాల మహానుభావులు, పెద్దలు, మిత్రుల సాంగత్యంలో విచిత్రమైన, విభిన్నమైన అనుభవాలు - నన్నూ, నా వ్యక్తిత్వాన్నీ మలిచినవీ, మెరుగుపరచిన సంఘటనలు - కోకొల్లలుగా కనిపించాయి. జీవితం ఎన్నో (లేదా అన్ని) మాధ్యమాల ద్వార ప్రయాణం చేసే అదృష్టవంతమైన మార్గాన్ని నిర్దేశించింది. రచయితగా, రేడియో ప్రసార కర్తగా, టీవీ యాంకర్‌గా, సినీ రచయితగా, నటుడిగా, వక్తగా, కాలమిస్టుగా, నవలా రచయితగా - 68 సంవత్సరాల సంఘటనల, అనుభవాల సమాహారం నా ఆత్మకథ - అమ్మ కడుపు చల్లగా. ముందు చెప్పినట్టు ఓ వ్యక్తి గొప్పదనం ఓ ఆత్మకథకి ఊతం అవుతుంది. ఒక్కొక్కప్పుడు ఆ వ్యక్తి విజయం కారణమవుతుంది. ఆ వ్యక్తి అనుభవాలు, అనుభూతులు - కేవలం ఆ ప్రస్థానమే ఆసక్తికరమయిన ‘కథ‘ అవుతుంది. అది నాది. ఇందులో నా విజయం ఉంది. నా ఎదురు దెబ్బలున్నాయి. నా గుణ పాఠాలున్నాయి. నా మిత్రులున్నారు. ఈ తరం మహానుభావులున్నారు. వారి మధ్య - వారితో నేనూ ఉన్నాను. అహంకారంతో కాక అనుభవాల, సంఘటనల సమాహారంగా చెప్పిన నా కథ "అమ్మ కడుపు చల్లగా". పుస్తకం చదివి పక్కన పెట్టాక ఓ జీవిత కాలం ప్రయాణం చేస్తున్న ఓ జిజ్ఞాస, కళాకారుడు, పరిణామ శీలుడూ మీకు కనిపిస్తే - అది నేను.